

Kunskaperna synliggörs genom utbildningen i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete

KOMPETENSMÄRKEN FÖR VARDAGENS MEDBORGARFÄRDIGHETER

1. Kompetensmärkenas bakgrund och syfte

Vardagens medborgarfärdigheter synliggörs med hjälp av kompetensmärken!

Kompetensmärkesgruppen för vardagens medborgarfärdigheter **är ämnade** för vuxna invandrades utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. Kompetensmärken stöder den studerande i att utöva målinriktat arbete.

Syftet med kompetensmärken för vardagens medborgarfärdigheter är

- 1) att synliggöra kunskaperna för den studerande och andra,
- 2) att hjälpa den studeranden finna sin inre styrka och motivation för studier samt
- 3) att fungera som arbetsredskap för undervisningen och den fortgående bedömningen.

I den här guiden tar man först upp kompetensmärkesgruppens typer, presenterar märkenas kunskapsmål och ger anvisningar till dem som beviljar märkena. Efter detta presenteras på vilka sätt märkena kan beviljas, samt ger tips för hur kompetensmärkena tas i bruk inom studerandegrupper. I slutet av guiden finns en sammanställning, där det även ges tips för hur olika teman kan användas i undervisningen.

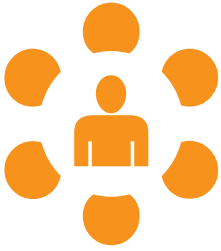
Innehållet i kompetensmärkena fastställs i *Rekommendation för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete (OPH 2017)*¹. Kunskapsmålen för kompetensmärkena baserar sig framför allt på läroplansrekommendationen i kapitel 7.2 Mål och centralt innehåll som anknyter till samhällsfärdigheter och kulturkännedom, samt 7.3 Studiefärdigheter och färdigheter i självvärdering.

Till kompetensmärkesgruppen för *vardagens medborgarfärdigheter* hör fem olika märken. Det första märket får alla som deltar i undervisningen. De tre följande märkena beviljas på basis av kunskaperna enligt målen i läroplansrekommendationen. Inom ramen för det femte märket samlas tidigare prestationer. För att få kompetensmärket, måste den studeranden uppnå alla märkets ifrågasvarande kunskapsmål. Man kan emellertid påvisa kunskaperna på många olika sätt.

---

¹ www.oph.fi/download/189719_212_2017_Rekommendation_for_laroplan.docx

2. Kompetensmärkesgruppen för vardagens medborgarfärdigheter

LÄRANDE VIA DELTAGANDE

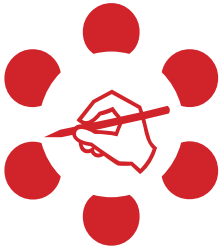
Den som tilldelas kompetensmärke har deltagit i utbildningen i grundläggande litteracitet. Utbildningen har ordnats enligt rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete.

Den som tilldelas kompetensmärke förmår

- närvara i utbildningen genom att regelbundet delta i möten och olika aktiviteter.

Anvisning för den som beviljar kompetensmärke:

Den som tilldelas kompetensmärke har regelbundet deltagit i utbildningen i grundläggande litteracitet och i olika lärmiljöer, som i klassrum och genom att besöka lokala föreningar och fritidsaktiviteter. Lärande via deltagande kan vara det första märket som beviljas och det kan tilldelas då kursen ännu pågår. Märket kan exempelvis beviljas då kursen är halvvägs och den deltagande i regel varit på plats och deltagit i olika aktiviteter.

LÄRANDE VIA KUNNANDE

Den som tilldelas kompetensmärke har genom utbildningen övat sig i olika studiefärdigheter. Kompetensmärkets målsättning hör till rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, vad gäller *studiefärdigheter och färdigheter i självvärdering*.

Den som tilldelas kompetensmärke förmår

- verka i olika lärmiljöer,
- beskriva och bedöma det egna kunnandet samt
- planera den egna framtiden med läraren eller studiehandledaren.

Anvisning för den som beviljar kompetensmärke:

Kompetensmärket kan beviljas när var och en av de tre målen har uppnåtts. Kunskapen kan påvisas på olika sätt.

- Den studerande kan **verka i olika lärmiljöer**, exempelvis genom att vara aktiv i undervisningen, utföra anvisade uppgifter i skolan och hemma, meddela om frånvaro, samt se till att studiematerialet är med.
- **Att kunna beskriva och bedöma det egna kunnandet** kan påvisas t.ex. genom att berätta muntligt, genom uttryckssymboler eller genom att använda andra tecken för att visa vad man kan och inte kan, eller genom att skapa en portfolio.
- **Att kunna planera den egna framtiden** förutsätter att den studerande kan presentera sina planer och intressen, samt att göra upp planer för att förverkliga dem.

LOKAL KÄNNEDOM

Den som tilldelas kompetensmärke har bekantat sig med sin närmiljö och möjligheterna att söka sig till olika tjänster och fritidsaktiviteter. Kunskapsmålen hör till rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, vad gäller *mål och centralt innehåll som anknyter till samhällsfärdigheter och kulturkännedom*.

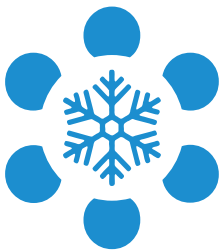
Den som tilldelas kompetensmärke förmår:

- röra sig i sin närmiljö,
- använda service i sitt närområde samt
- söka sig själv en intressant fritidsaktivitet eller grupp.

Anvisning för den som beviljar kompetensmärke:

Kompetensmärket kan beviljas när var och en av de tre målen har uppnåtts. Kompetensen kan påvisas på olika sätt.

- **Att röra sig i närmiljön** kan exempelvis betyda förmåga att röra sig i det egna grannskapet, samt mellan hemmet och skolan. Resandet kan ske med offentliga färdmedel och då behöver man även kunna läsa tidtabeller. Den studerande bör känna till den lätta trafikens praxis och kunna läsa kartan, t.ex. via mobiltelefon.
- **För att kunna använda närområdets service** behöver den studerande veta vad det finns för olika tjänster på orten och var de är. Det kan exempelvis vara hälsovårdstjänster, Fpa, socialbyrå, TE-byrå, daghem, utbildningstjänster, polis, bibliotek, lokaliteter för ungdomen, idrottsanläggningar, bank och mobiltjänster.
- **Att hitta en fritidsaktivitet eller grupp** är möjligt då den studerande känner till den lokala förenings- och fritidsverksamheten, samt förmår ge uttryck för egna intressen.

KULTURKÄNNARE

Den som tilldelas kompetensmärke har bekantat sig med det finländska medborgarsamhällets aktiviteter och premisser, samt blivit kulturellt bevandrad som aktiv medborgare i ett mångfacetterat samhälle. Målsättningen hör till rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete, vad gäller *mål och centralt innehåll som anknyter till samhällsfärdigheter och kulturkännedom*.

Den som tilldelas kompetensmärke förmår:

- varsebli grunddragen i finländska seder och bruk
- varsebli det finländska samhällets och medborgarsamhällets verksamhet samt
- varsebli det finländska arbetslivet och dess praxis.

Anvisning för den som beviljar kompetensmärke:

Kompetensmärket kan beviljas när var och en av de tre målen har uppnåtts. Kompetensen kan påvisas på olika sätt.

- Kunskaper som hör till **finländska seder och bruk**, kan påvisas i aktiviteter med andra studeranden och den lokala befolkningen i olika sammanslutningar, som läroanstalter och besök hos olika organisationer och tjänster. Kunskapen kan exempelvis vara att presentera sig själv, att hälsa, att komma i tid, att beklaga en försening eller egna behov, som att berätta om kosten.
- Via olika sociala institutioner kan man bekanta sig med det **finländska samhället och medborgarsamhället**, t.ex. genom att bli bekant med olika påverkningsskanaler och organisationer, samt genom att besöka museer. Tillsammans med de studerande kan man även bekanta sig med vardagens säkerhetsfärdigheter, medborgarrättigheter och att vårda miljön, samt samhällsstruktur (t.ex. beskattning, hälsovård och socialskydd).

- Att varsebli grunddragen i det **finländska arbetslivet**, kan innebära erfarenhet av arbetslivet via frivilligarbete eller praktik, eller exempelvis det som erfarenhetsexperten berättar. Den studerande har **även övat sig i att ha kontroll över den egna ekonomin, förstå skillnaderna mellan arbetslivet och frivilligverksamheten**, ha egna baskunskaper om arbetslivets praxis (arbetsdagens längd, arbetslivets rättigheter och skyldigheter, o.s.v.) och känna till olika yrken.

VARDAGENS MEDBORGAREXPERT

Den som tilldelas kompetensmärke har uppnått målsättningar som berör samhällsfärdigheter, kulturkännedom samt studiefärdigheter och färdigheter i självvärdering enligt rekommendationen för läroplan för utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete.

Den som tilldelas kompetensmärke har övat mångsidigt på vardagens medborgarfärdigheter. I den studerandes aktivitet framgår intresset för att bekanta sig med det omgivande samhället och kulturen, färdighet att bedöma det egna kunnandet och förmågan att beskriva, kontakten till andra studeranden, läroanstaltens personal och människorna i boendemiljön, samt en dubbelriktad integrering.

Den som tilldelas kompetensmärke förmår:

verka i olika studiemiljöer,
beskriva och bedöma det egna kunnandet,
planera den egna framtiden med läraren eller studiehandledaren,
röra sig i sin närmiljö,
använda service i sitt närområde,
söka sig själv en intressant fritidsaktivitet eller grupp,
varsebli grunddragen i finländska seder och bruk,
varsebli det finländska samhällets och medborgarsamhällets verksamhet samt
varsebli det finländska arbetslivet och dess praxis.

Anvisning för den som beviljar kompetensmärke:

Kompetensmärket kan beviljas då den studerande har uppnått studiefärdigheter och färdigheter i självvärdering, lokal kännedom och målsättningar som hör till kulturkännedom, vilka även är beskrivna för kompetensmärkena: Lärande via kunnande, Lokal kännedom och Kulturkännare. Under utbildningen har dessutom den deltagande kunnat sammanställa en beskrivande portfolio över sina kunskaper. Den som deltar har även kunnat medverka regelbundet i frivilligverksamheten.

---

3. Beviljande av kompetensmärken

Kompetensmärken som hör till kompetensmärkensgruppen för vardagens medborgarfärdigheter kan beviljas på två olika sätt, i pappersformat eller digitalt. Valet av lämpligt förfarande påverkas särskilt av den studerandes datatekniska färdigheter.

BEVILJANDE AV KOMPETENSMÄRKEN I PAPPERSFORMAT

Kompetensmärken för vardagens medborgarfärdigheter kan beviljas i pappersformat "som intyg", där beskrivning och målsättningar för det beviljade märket framgår. Vid sidan av den här guiden har det utarbetats färdiga intygsmallar, vilka fritt kan användas i all utbildning i grundläggande litteracitet inom fritt bildningsarbete. Intygsmallar finns på webbsidan för kompetensmärken. Om kompetensmärkena beviljas i pappersformat, behöver man inte använda Open Badge Factory-tjänsten. Ifall de studerandena har e-postkonto, rekommenderas det att kompetensmärkena utdelas digitalt. Ifall det under utbildningen skapas e-postkonton för de studeranden, kan även de ursprungliga utdelade märkena i pappersformat ändras till digitala efteråt.

BEVILJANDE AV KOMPETENSMÄRKEN I DIGITALT FORMAT

(*Open Badge Factory och Open Badge Passport*) Användningen av kompetensmärken för vardagens medborgarfärdigheter i digitalt format förutsätter att läroanstalten har *Open Badge Factory*-licens och att de studerande har e-postadress och konto i *Open Badge Passport*.

a) Ibruktagande av Open Badge Factory

Ifall läroanstalten inte ännu har konto i Open Badge Factory, skapas det först på adressen www.openbadgefactory.com. För att kunna använda alla fem kompetensmärken, behöver läroanstalten en licens på minst Basic-nivå.

Gå till uppgifterna om din organisation

- Sök från *Admin-verktyget Organisationens information*
- Det lönar sig att ladda ner en ikonbild för organisationen, vilket kan t.ex. vara en del av logon. Tillsammans med kompetensmärkena förbättrar det här synligheten för organisationen.
- Organisationens e-post är synlig i samband med beviljandet av märkena. Därför är det bra att ha en allmän infoadress och ingen personlig e-postadress.
- Det är bra att avfatta en beskrivning av organisationen, och om möjligt, även en del av denna på andra språk.

Ibruktagande av kompetensmärken i Open Badge Factory

- Tekniskt administrerar Studiecentralerna rf kompetensmärken för vardagens medborgarfärdigheter. Lotta Pakanen (lotta.pakanen@ok-sivis.fi) är kontaktperson för de läroanstalter som är intresserade av att bevilja kompetensmärken. Tag kontakt med Lotta och meddela att er läroanstalt vill bevilja kompetensmärken för vardagens medborgarfärdigheter.
- Då er läroanstalt har tilldelats rättigheten att bevilja kompetensmärken, hittas de på Open Badge Factory under *Designerverktyg* och punkten *Märken som utdelas av andra*. Märkena ska godkännas via verktyget, så att de kan tas i bruk.

b) De studerande: Skapande av e-postkonto och konto i Open Badge Passport

För att motta märken, behöver varje studerande en e-postadress och dessutom *konto i Open Badge Passport* (<https://openbadgepassport.com/>). Kontot är gratis och tillgängligt på flera språk. Tillsammans med de studerande kan man skapa kontona redan i förväg eller senast i det skedet då den studerande tar emot det första märket. Det är viktigt att e-posten är den studerandens personliga och så varaktig som möjligt (helst inte exempelvis läroanstaltens e-postadress)!

c) Processen med beviljandet av digitala kompetensmärken

När ovanstående åtgärder har vidtagits och kunskapsmålsättningarna uppnåtts, kan man bevilja åt den studerande det digitala kompetensmärket. Kunskapsmålsättningarna och anvisningarna för beviljande av dem är beskrivna i denna guide, samt i Open Badge Factory för varje märkes info i punkt 3.

- I Open Badge Factory beviljas märket från *Beviljarens verktyg*.
- Klicka på **Bevilja märke** och välj det kompetensmärke som du vill bevilja
  - **Punkt 2:** Under **Sätt in märkets information** kan man skriva in utbildningsspecifika tillägg om märkets uppgifter i rutan Tillägg till kriteriesidan.
  - **Punkt 3: Välj mottagare**, meddela e-postadresserna för kompetensmärkenas mottagare.
  - **Punkt 4:** Under **Redigera meddelande** finns en färdig mall för meddelande, som sänds tillsammans med beviljandet av märket till den studerandes e-post och ger anvisningar för mottagandet av märket. I början av meddelandet står det som standard "Grattis, Studieccentralerna rf har beviljat Dig ett digitalt kompetensmärke!", så därför ska varje läroanstalt som beviljar kompetensmärken, ändra till sin egen läroanstalts namn i stället för Studieccentralerna rf.
  - **Punkt 5: Bekräfta & bevilja**, granska uppgifterna och klicka på "bevilja märke".
- Efter detta får de studerande e-postmeddelande om, att de har beviljats det digitala kompetensmärket X. Mottagandet av märket sker genom att klicka på knappen Motta kompetensmärke. Ifall den studerande inte ännu har öppnat konto i Open Badge Passport, bör det göras senast i detta skede.

4. Tips för ibrukttagande av kompetensmärken inom studerandegrupper

Målsättningen för kompetensmärken för vardagens medborgarfärdigheter är att sporra de inhämtade kunskaperna i utbildningen i grundläggande litteracitet och ett fullständigt erkännande av dessa. Det lönar sig redan i utbildningens planeringsskede att beakta kompetensmärkena, så att märkena följer med i utbildningens olika skeden. Här ges några exempel på hur märkena utnyttjas för utbildningen i grundläggande litteracitet.

"VAD BEHÄRSKAR DU?"

Verbet i *jag behärskar* är första steget för att erkänna kunnandet och för att förklara kompetensmärkena för de studerande. Kan du köra bil eller cykla? Vilka språk kan du tala? Sådana här begrepp finns inte ens i alla språk, så i stället för frågan "Vad behärskar du?" kan man förslagsvis fråga "Var är du känd?", "Var är du bra?"

SYNLIGGÖR KOMPETENSMÄRKENA!

Printa ut kompetensmärkena som stora bilder och sätt upp dem på klassens vägg. Kompetensmärkena finns på dess webbsidor. Då märkena hela tiden är synliga, kan man omväxlande med undervisningen hänvisa till dem i många olika skeden: "Kom du med buss till skolan? Du kan färdas i din egen hemstad" (märke för Lokal kännedom) "Vad lärde du dig under besöket? Du kan berätta vad du kan. Du kan bedöma ditt kunnande." (märke för Lärande via kunnande)

SÄTT KUNSKAPSKOLLAGET PÅ VÄGGEN!

Visualiteten kan man också utnyttja genom att sätta upp stora blädderpapper på klassens vägg, där var och en lägger upp en bild av ett kompetensmärke. Runt omkring börjar man tillsammans samla exempelvis bilder, teckningar och ord som hör till innehållet i ifrågavarande kompetensmärke. Ytterligare kan man samla bilder på vad man gjort på kursen för att uppfylla kriterierna (varit på exkursion, lärt sig att röra sig i staden o.s.v.). På det här viset samlas under kursen ett anslående kunskapskollage på väggen och på samma gång synliggörs hela tiden kursdeltagarnas insamlade kunnande!

KOMPETENSMÄRKENA SOM STÖD FÖR GRUNDLÄGGANDE LITTERACITET – SOM VIDEO

En presentationsvideo om vardagens kompetensmärken har gjorts för de studerande, "Osaamismerkit lukutaidon tukena". Videon finns på Youtube och på webbsidan för kompetensmärken. Videon går att stoppa och man kan se på den flera gånger. Grafiken i videon kan också fås i bildform, så även det kan man utnyttja i undervisningen.

ÄR MÄRKENAS NAMN BESVÄRLIGA? FÄRGERNA ÄR TILL HJÄLP!

Märkena för kompetensmärkesgruppen för vardagens medborgarfärdigheter har namngetts så att de även för utomstående ser stilfulla och informativa ut. Särskilt i början kan klargörandet av märkenas formulering vara svårt, så därför man kan förslagsvis hänvisa till dem utgående från färgerna, "grön färg", "röd färg" o.s.v.

PORTFOLIONS SAMMANSÄTTNING

Att fysiskt skapa en portfolio, kan vara intressant och givande för alla studeranden. Samla t.ex. märkesspecifika material: Foton, tidningsurklipp, teckningar, organisationernas broschyrer, ord som man skrivit själv, gjorda uppgifter, till och med torkade löv, vad som helst som påminner om undervisning och prov i utbildningen!

REPETITION-REPETITION-REPETITION

Kompetensmärken är en tämligen ny sak, även för många av oss fackmän inom utbildningsbranschen, så därför är det förståeligt att de inte med en gång snappas upp av läskunnighets studeranden. Tålamod belönas!

TIPS FÖR UTDELNING AV KOMPETENSMÄRKEN

Om datateknikstudier hör till utbildningen, lönar det sig att förlägga ibruktagandet av de digitala kompetensmärkena (skapande av e-postkonton och mottagande av digitala kompetensmärken) i dessa studier.

Vid sidan av kompetensmärken i pappersformat eller digitalt kan man ge kursdeltagarna ett passhäfte i papp, i vilket man samlar kompetensmärken som dekalerna kunde man dela ut till de studeranden under kursen, inte endast i slutet av den. Det första kompetensmärket kunde man få förslagsvis redan efter en månad efter att kursen börjat, ifall kursdeltagaren har de tillhörande uppgifterna.

Gör utdelningen av kompetensmärkena till en fest! Kompetensmärken är redan under utbildningen ett bra sätt att presentera den samlade kunskapen och på samma gång ge stöd åt de studerandes studiemotivation. Dela förslagsvis ut kompetensmärkena i samband med julfesten och gör lärandet till en fest!

TABELL: Kompetensmärken för gruppen vardagens medborgarfärdigheter, märkenas målsättningar, anvisningar till de som beviljar märken, samt tips för utvecklingen av kunnandet som en del av utbildningen.

Kunskapsmålsättning	Anvisning till den som beviljar (exempel på metoder som påvisar kunnande)	Hur ska man utveckla kunnandet som en del av utbildningen?
LÄRANDE VIA DELTAGANDE		
Den studerande kan närvara i utbildningen genom att regelbundet delta i möten och olika aktiviteter.	Den studerande deltar regelbundet i utbildningen och dess olika aktiviteter. Märket kan beviljas då kursen ännu pågår – exempelvis då kursen är halvvägs och den deltagande i regel har varit på plats och deltagit i olika aktiviteter.	Deltagandet kan synliggöras för de studerande genom t.ex. en läsordning på väggen. Under veckan kan man exempelvis färglägga när den studerande är på plats och i slutet av veckan ser man på det egna deltagandet. Förseningar och att sluta tidigare kan även antecknas och funderas på efter veckan för fortsättningen av målsättningarna. På exkursionerna kan man samla broschyrer eller fotografera, vilket samlas i portfolion.
LÄRANDE VIA KUNNANDE		
Den studerande kan verka i olika lärmiljöer.	Den studerande är aktiv i undervisningen och under besöken, utför anvisade uppgifter i skolan och hemma, meddelar om frånvaro, samt ser till att studiematerialet är med.	Aktiviteten i olika lärmiljöer kan man stöda genom att innan besöken öva framträdanden och att berätta elementära kunskaper om sig själv. Att skriva och sända frånvaromeddelanden, kan man öva på lektionen. Den studerande kan lära sig att använda sparade modellmeddelanden på mobiltelefonen. Att ta hand om studiematerialet, kan man förslagsvis öva genom att tillsammans gå till butiken för att köpa t.ex. pennvässare eller suddgummi, ifall sådant inte finns.
Den studerande kan beskriva och bedöma det egna kunnandet.	Den studerande kan muntligt, via uttryckssymboler eller genom att använda andra tecken berätta vad man kan och inte kan, Den studerande har skapat en portfolio.	Efter att uppgifterna gjorts, kan man bedöma hur uppgiften lyckades med hjälp av t.ex. färglappar eller uttryckssymboler (grön: jag kan, gul: jag kan lite/nästan, röd: det är svårt). När man samlar i portfolion, är det viktigt efter ett tag att se på gamla uppgifter och jämföra dem med nyare.
Den studerande kan planera den egna framtiden med läraren eller med studiehandledaren.	Den studerande kan presentera sina planer och intressen med tanke på framtiden. Den studerande kan göra upp planer för att förverkliga dem.	Under kursen kan man besöka olika skolor och intervjuva deras studeranden. Alternativt bjuds experter till den egna skolan för att berätta om fortsatta studievägar. Man kan även besöka olika arbetsplatser. I samband med studier i fackterminologi kan man dryfta egna styrkor och svagheter. Framtidens planering kan man öva genom att teckna: "Teckna var du är om ett år/ fem år/ tio år".

Kunskapsmålsättning	Anvisning till den som beviljar (exempel på metoder som påvisar kunnande)	Hur ska man utveckla kunnandet som en del av utbildningen?
LOKAL KÄNNEDOM		
Den studerande kan röra sig i sin närmiljö.	Att röra sig i närmiljön kan exempelvis betyda förmåga att röra sig i det egna grannskapet, samt mellan hemmet och skolan. Resandet kan ske med offentliga färdmedel och då behöver man även kunna läsa tidtabeller. Den studerande bör känna till den lätta trafikens praxis och kunna läsa kartan t.ex. via mobiltelefon.	Med vilket färdmedel kom du till kursen? Vi går tillsammans igenom exempelvis färdvägsguiden, om ifrågavarande färdmedel var snabbast. Dra nytta av Google Maps eller din lokala reseguide på utflykter. Före utflykten studerar vi tillsammans färdvägar på kartan, samt med vilket offentligt kommunikationsmedel och viken tid lönar det sig att fara.
Den studerande kan använda service i sitt närområde.	För att kunna använda närområdets service behöver den studerande veta vad det finns för olika tjänster på orten och var de är. Det kan exempelvis vara hälsovårdstjänster, Fpa, socialbyrå, TE-byrå, daghem, utbildningstjänster, polis, bibliotek, lokaliteter för ungdomen, idrottsanläggningar, bank och mobiltjänster.	Vilken är din egen närbutik? Och hälsovårdscentral? Hur fungerar det där? Att fotografera det egna hemmets närmiljö, hjälper till i berättandet om vad för slags service det finns i den egna närmiljön. Man kan också rita en karta över den egna närmiljön.
Den studerande kan söka sig själv en intressant fritidsaktivitet eller grupp.	Att hitta en fritidsaktivitet eller grupp är möjligt då den studerande känner till den lokala förenings- och fritidsverksamheten, samt förmår ge uttryck för egna intressen.	Under kursen kan man tillsammans bekanta sig med förenings- och fritidsverksamheten, och efter det se om det för intresserade finns motsvarande verksamhet nära det egna hemmet. De studerande kan t.ex. parvis välja ett av besöksmålen för frivilligarbetet.
KULTURKÄNNARE		
Den studerande varseblir grunddragen i finländska seder och bruk.	Kunskaper som hör till finländska seder och bruk, kan påvisas i aktiviteter med andra studeranden och den lokala befolkningen i olika sammanslutningar, som läroanstalter och besök hos olika organisationer och tjänster. Kunskapen kan exempelvis vara att presentera sig själv, att hälsa, att komma i tid, att beklaga en försening eller egna behov, som att berätta om kosten.	I skolan övar man att berätta sitt eget namn, var man bor och varifrån man är. Med de här fraserna kan de studerande presentera sig under besöken. Man pratar om i vilka situationer som man skakar hand i Finland och övar på det under besöket. I skolan övar man att beklaga en försening och att berätta vad man inte äter i matbespisningen. Det diskuteras skillnader mellan olika seder och bruk.

<p>Den studerande varseblir det finländska samhällets och medborgarsamhällets verksamhet.</p>	<p>Via olika sociala institutioner kan man bekanta sig med det finländska samhället och medborgarsamhället, t.ex. genom att bli bekant med olika påverkningskanaler och organisationer, samt genom att besöka museer. Tillsammans med de studerande kan man bekanta sig med vardagens säkerhetsfärdigheter, medborgarrättigheter och att vårda miljön, samt den finländska samhällsstrukturen (t.ex. beskattning, hälsovård och socialskydd).</p>	<p>Besök görs till olika institutioner, förslagsvis enligt de studerandes önskan.</p> <p>Man bekantar sig med konsten, matkulturen, kulturella fester och högtider, utför besök och gör visiter.</p> <p>Man lagar mat tillsammans och ordnar fest, samt bekantar sig med olika länders musik och kulturella fester genom att se på videor på webben.</p> <p>Influenskanaler kan man studera genom att titta på samhällsnyheter på Yles TV-nyheter på lätt finska (genom att stoppa programmet, förklara, diskutera).</p> <p>Under valen kan man bekanta sig med valmaterial, bilder och videor. I klassrummet simuleras vallokalens verksamhet (de studerande är valfunktionärer och röstberättigade).</p> <p>Att vårda miljön kan exempelvis vara besök på loppmarknader, lära sig cykla, sortera hushållsavfallet, motivera sig för återanvändning av material genom att t.ex. se på videor som hör till ämnet.</p>
<p>Den studerande varseblir det finländska arbetslivet och dess praxis.</p>	<p>Att varsebli grunddragen i det finländska arbetslivet, kan innebära erfarenhet av arbetslivet via frivilligarbete eller praktik, eller exempelvis det som erfarenhetsexperten berättar.</p> <p>Den studerande har även övat sig i att ha kontroll över den egna ekonomin, förstå skillnaderna mellan arbetslivet och frivilligverksamheten, ha egna baskunskaper om arbetslivets praxis (arbetsdagens längd, arbetslivets rättigheter och skyldigheter) och känna till olika yrken.</p>	<p>De studerande tilldelas ett bildordförråd om arbetslivets nyckelord, vilket är uppbyggt kring Papunet (papunet.net).</p> <p>I samband med frivilligarbetet kan man göra upp arbetsavtal och motta arbetsintyg. På samma gång blir man bekant med arbetskulturen.</p>
<p>VARDAGENS MEDBORGAREXPERT</p>		
<p>Kompetensmärken 1–4 avklarade.</p>	<p>Den studerande har beviljats kompetensmärken 1–4.</p>	
<p>Annat prov på kunnande för vardagens medborgarfärdigheter.</p>	<p>Den studerande har deltagit regelbundet i frivilligverksamheten.</p> <p>Den studerande har samlat sitt kunnande i en utförlig portfolio.</p>	<p>Att fysiskt skapa en portfolio, kan vara intressant och givande för alla studeranden. Samla t.ex. olika märkesspecifika material: Foton, tidningsurklipp, teckningar, organisationernas broschyrer, ord som man skrivit själv, gjorda uppgifter, till och med torkade löv, vad som helst som påminner om undervisning och prov i utbildningen!</p>

**DEN HÄR GUIDEN
OCH TILLÄGGSMATERIAL FÖR
KOMPETENSMÄRKENA FINNS ÄVEN
PÅ ADRESSERNA:**

[www.opintokeskukset.fi/toiminta/
osaamismerkit](http://www.opintokeskukset.fi/toiminta/osaamismerkit)

www.bit.ly/lukutaitokoulutus

**KOMPETENSMÄRKESGRUPPEN FÖR
VARDAGENS MEDBORGARFÄRDIGHETER**

har gjorts som en del i Finlands Folkhögskolförening rf:s och Studiecentralerna rf:s gemensamma projekt Kotoutumisvalmiuksien tukeminen ja osallistavat opintopolut (2017–2019).

Projektet finansierades av
Undervisnings- och kulturministeriet.